

Meta-Analysis of Tendency Towards Extramarital Relationships based on Attachment Styles

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

Authors

Farimah Akrami¹

Farshad Mohsenzadeh^{2*}

Kianoosh Zahraakar³

How to cite this article

Farimah Akrami, Farshad Mohsenzadeh, Kianoosh Zahraakar, Meta-Analysis of Tendency Towards Extramarital Relationships based on Attachment Styles, *Journal of Islamic Life Style Centeredon Health*, 2022:6(3); 322-329

1. PhD student, Department of Counseling and Guidance, Kharazmi University, Tehran, Iran.

2. Associate Professor, Department of Counseling and Guidance, Kharazmi University, Tehran, Iran (Corresponding Author).

3. Professor, Department of Counseling and Guidance, Kharazmi University, Tehran, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: farshad.mohsenzadeh@khu.ac.ir

Article History

Received: 2022/07/10

Accepted: 2022/10/19

ABSTRACT

Purpose: In a general and comprehensive definition, infidelity or extramarital relationship is the violation of the assumed or determined agreement of the couple regarding emotional or sexual exclusivity.

Materials and Methods: The aim of the present study is to quantitatively combine the results of these studies using the meta-analysis technique. In this meta-analysis, ten eligible studies that were conducted between 2012 and 2021 were analyzed with CMA2 software. The selected researches have been carried out by means of a survey method and by using the standard questionnaire tool of attitude towards marital infidelity (Whatley) and attachment styles (Hazem and Shaver) in different statistical societies.

Findings: Various researches have been conducted on why and how people get involved in extramarital relationships, and the impact of psychological factors such as attachment styles, personality traits, and primary incompatible schemas have been investigated, but the results of researches on the intensity of the impact of these psychological factors are different.

Conclusion: The results of the statistical evaluation show the heterogeneity of the effect size and the lack of publication bias of the studied studies.

Keywords: Tendency Towards Extramarital Relationships, Attachment Styles, Meta-Analysis

فرا تحلیل گرایش به روابط فرا زناشویی بر اساس سبک

های دل بستگی

فریماه اکرمی^۱

دانشجو دکتری، گروه آموزشی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

فرشاد محسن زاده^{۲*}

دانشیار، گروه آموزشی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

کیانوش زهرا کار^۳

استاد، گروه آموزشی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

چکیده

هدف: در یک تعریف کلی و جامع، خیانت یا رابطه فرا زناشویی، نقض پیمان فرضی یا تعیین شده زوجین در مورد انحصار طلبی عاطفی و یا جنسی بر شمرده می شود.

مواد و روش ها: هدف پژوهش حاضر، ترکیب کمی نتایج این پژوهش ها با استفاده از تکنیک فرا تحلیل است. در این فرا تحلیل، ده پژوهش واجد شرایط که طی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ انجام شده اند، با نرم افزار CMA2 مورد بررسی قرار گرفتند. پژوهش های منتخب به روش پیمایشی و با به کارگیری ابزار پرسشنامه ی استاندارد سوالات نگرش به خیانت زناشویی (واتلی) و سبک های دل بستگی (هازن و شیور) در جوامع آماری متفاوت به انجام رسیده اند.

یافته ها: در مورد چرایی و چگونگی درگیر شدن افراد در روابط فرا زناشویی تحقیقات مختلفی به انجام رسیده و تاثیر عوامل روانی چون سبک های دل بستگی، صفات شخصیت و طراحواره های ناسازگار اولیه بررسی شده اند اما نتایج تحقیقات درباره شدت تاثیر این عوامل روانی متفاوت است.

نتیجه گیری: نتایج ارزیابی آماری، ناهمگنی اندازه اثر و عدم سوگیری انتشار مطالعات مورد بررسی را نشان می دهد.

کلیدواژه: گرایش به روابط فرا زناشویی، سبک های دل بستگی، فرا تحلیل

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۲۷

* نویسنده مسئول: farshad.mohsenzadeh@khu.ac.ir

مقدمه

ازدواج در اکثر جوامع بشری یکی از بهترین و شناخته شده ترین راه های برقراری ارتباط پایدار بین زن و مرد، و تشکیل خانواده است. رابطه زوجی رابطه ای منحصر به فرد است که بر پایه مولفه هایی چون صمیمیت و تعهد بنا شده است (ک۱). از آنجایی که ارتباط عاطفی و جنسی انحصاری، از انتظارات بدیهی در هر ازدواجی به شمار می آید (۲)، یکی از رخدادهای بسیار آسیبزا در ازدواج، خیانت یا "متعهد نماندن به همسر" است. بطور کلی خیانت یا پیمان شکنی، زمانی است که فرد متاهل رابطه ای با فرد دیگری بجز همسر خود برقرار می کند، اما در واقع ارایه تعریفی جامع و واحد در توصیف پیمان شکنی امری است که تاکنون محقق نشده است. پژوهشگران و صاحب نظران مختلف این حوزه تعاریف متفاوتی با توجه به عواملی که از نظر ایشان در رخداد و تداوم آن موثر هستند ارائه کرده اند. هاروی معتقد است که پیمان شکنی وقتی رخ می دهد که در ازدواجی که طرفین متعهد به تک همسری هستند یکی از آنها بطور مخفیانه این تعهد را نقض نماید و با فرد سومی رابطه برقرار کند (۱). گلاس و رایت (۱۹۹۲)، روابط فرا زناشویی را به سه دسته عاطفی، جنسی، و عاطفی-جنسی تقسیم بندی می کند که هر کدام می توانند کوتاه مدت یا دراز مدت باشند (۳). یکی از مؤثرترین و کامل ترین تعریف ها را ویکس و همکارانش (۲۰۰۳) در کتاب خود ارائه کرده اند: آنها خیانت را نقض پیمان فرضی یا تعیین شده زوجین در مورد انحصار طلبی عاطفی و یا جنسی می دانند (۴).

فاتح (۵)، با بررسی پیشینه پژوهشی در زمینه عوامل مرتبط با خیانت زناشویی نشان می دهد که به طور کلی این عوامل در سه حیطه تفاوت های فردی (ویژگی های شخصیتی و نگرش ها)، ماهیت رابطه (سطح تعهد و رضایت رابطه) و شرایط محیطی (فرصت خیانت یا جذابیت شخص سوم) گنجانده می شود. یکی از مهمترین جنبه های فردی گرایش به روابط فرا زناشویی سبک های دل بستگی و نحوه تعامل فرد با همسرش است.

نظریه سبک دل بستگی: بر اساس نظریه سبک دل بستگی جان بالبی، دسترسی پذیری^۲ و پاسخگویی^۳ و همدم طلبی^۴ رفتارهایی هستند که افراد در روابطشان بر مبنای آنها احساس امنیت، اضطراب یا پریشانی را تجربه می کنند. پیوندهای قوی دل بستگی در برابر استرس و هیجانات منفی، حفاظتی از امنیت ایجاد می کنند و فرد در پناه این چتر امنیتی میزان قابل قبولی خطر پذیری، یادگیری و سازگاری را در ارتباط با خود و دیگران تجربه می کند (۶).

دسترسی پذیری، پاسخگویی و همدم طلبی، رفتارهای قابل اندازه گیری و کلیدی در روابط هستند که وضعیت دل بستگی، اضطراب و یا پریشانی در رابطه زناشویی را به میزان زیادی تعیین می کنند. اگر دسترسی پذیری و پاسخگویی و همدم طلبی، در زوجین به حدی باشد که نیازهای زناشویی زوجین را برآورده کند، احتمال نگرش مثبت به روابط خیانت آمیز زناشویی پایین می آید (۷). سبک های دل بستگی در افراد نه تنها در نوع رابطه زناشویی آنها تأثیر می گذارد بلکه بر کیفیت رابطه آنها نیز مؤثر است. کیفیت رابطه زناشویی

³ Responsiveness

⁴ Engagement

¹ Adultery

² Accessibility

اضطرابی و ناایمن اجتنابی را اندازه‌گیری می‌کند. سؤالات پرسشنامه توسط علامت‌گذاری روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای از نوع لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. ضریب آلفای کرونباخ (پایایی) برای دختران در سبک دل‌بستگی ایمن ۰/۸۶، در سبک دل‌بستگی ناایمن دوسوگرایی اضطرابی ۰/۸۴ و در سبک دل‌بستگی ناایمن اجتنابی ۰/۸۳ و برای پسران در سبک دل‌بستگی ایمن ۰/۸۴، در سبک دل‌بستگی ناایمن دوسوگرایی اضطرابی ۰/۸۶ و در سبک دل‌بستگی ناایمن اجتنابی ۰/۸۵ به‌دست‌آمد که نشان‌دهنده همسانی درونی پرسشنامه است. در خارج کشور همسانی درونی پرسشنامه برای سبک دل‌بستگی ایمن ۰/۷۳، برای سبک دل‌بستگی ناایمن دوسوگرایی اضطرابی ۰/۷۵ و برای سبک دل‌بستگی ناایمن اجتنابی ۰/۸۰ به‌دست‌آمده است (۹). پرسشنامه‌ی نگرش به خیانت زناشویی که توسط واتلی تهیه شده است، دارای ۱۲ سؤال است که نمره‌گذاری آن به‌صورت ۷ درجه‌ای از «به‌شدت موافقم» تا «به‌شدت مخالفم» می‌باشد. در واقع پرسشنامه‌ی خیانت، مقدار تمایل و میزان پذیرندگی یا ردکنندگی را از منظر افراد متخلف می‌سنجد. بالاترین امتیاز (۸۴) به معنی پذیرنده‌ی خیانت و کمترین (۱۲) به معنی ردکننده‌ی خیانت است (طلایی زاده، جرجرزاده شوشتری، و سواری، ۱۳۹۴). ضریب آلفای کرونباخ نمره‌ی کل پرسشنامه ۰/۷۹ ذکر شده است. جهت بررسی روایی این آزمون در ایران، از روایی ملاکی از (نوع واگرا) استفاده شده است. در پژوهشی پایایی پرسشنامه‌ی خیانت زناشویی به روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۹ گزارش شده است (۱۰). همچنین در پژوهش دیگری توسط توپلو، دمیرتاش و فیچمن پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ محاسبه شده است (۷).

مواد و روش‌ها

در این پژوهش با توجه به هدف تحقیق از روش فراتحلیل برای تحلیل کمی اطلاعات استفاده شده است. در این روش، پژوهشگر نتایج تحقیقات مختلف و متعدد را با هم ترکیب کرده و نتایج جدید و منسجم را با استفاده از روش‌های نیرومند آماری استخراج می‌کند. در تحقیق فراتحلیل، محقق با ثبت ویژگی‌ها و یافته‌های توده‌ای از تحقیقات در قالب مفاهیم کمی، آن‌ها را آماده‌ی استفاده از روش‌های نیرومند آماری می‌کند (۱۱). پیش‌فرض اصلی روش فراتحلیل آن است که هر مطالعه‌ای، برآورد متفاوتی از پارامتر و روابط موجود در جامعه را نشان می‌دهد و از تجزیه و تحلیل نظام‌مند انبوهی از داده‌ها، برآورد دقیق‌تری از پارامتر جامعه به دست می‌آید (۱۲).

روش فراتحلیل، مرکب از چند مرحله است:

۱. تعریف موضوع پژوهش: موضوع پژوهش حاضر، بررسی تأثیر سبک‌های دل‌بستگی (متغیر مستقل) بر گرایش به روابط فزاینده‌ی زناشویی (متغیر وابسته) است.
۲. جمع‌آوری نظام‌مند مطالعات انجام‌شده در زمینه‌ی موضوع مدنظر جامعه آماری پژوهش حاضر، تحقیقات انجام‌شده ما بین سال‌های ۱۳۹۹-۱۳۹۰ در ایران است. نتایج اکثر تحقیقات، به صورت مقاله انتشار یافته بود ولی در چند مورد نیز به صورت پایان‌نامه باقی‌مانده

سه ضلع دارد: توافق، انسجام و خرسندی. اگر هرکدام از این سه ضلع از کیفیت مطلوبی در زندگی مشترک برخوردار نباشد، رابطه زناشویی دچار مشکل خواهد شد. بر اساس نظریه‌ی فینچام و برادبوری (۱۹۸۷)، کیفیت روابط زناشویی و میزان شادمانی تابع نحوه تعامل زن و شوهر و شیوه‌های مقابله با آنها با موقعیت‌های تنش‌زای زندگی است.

به گفته یوممورا، لاسینووا، کوترووا و فرالی دل‌بستگی‌های عاشقانه مانند دل‌بستگی‌های دوران کودکی، می‌توانند در کیفیت متفاوت باشند. برخی از افراد در روابطشان با شریک زندگی خود نسبتاً ایمن هستند، در حالی که برخی دیگر نسبتاً احساس ناامنی دارند. در تئوری دل‌بستگی مدرن و تحقیقات مربوط به روانشناسی شخصیت، این تفاوت‌های فردی به طور معمول با توجه به اجتناب^۱ و اضطراب^۲ ناشی از دل‌بستگی، مفهوم سازی و سنجیده می‌شوند. این تفاوت‌های فردی اغلب به سبک‌های دل‌بستگی یا ارجاع داده می‌شوند. یوممورا و همکارانش این پرسش را مطرح می‌کنند که آیا با پیشرفت یک رابطه عاشقانه، سبک دل‌بستگی انسان هم تغییر می‌کند؟ آنها با بررسی پژوهش‌های انجام شده دریافتند که به طور مثال، اضطراب ناشی از دل‌بستگی در طول زمان به طور متوسط در نمونه‌هایی از افرادی که در روابط عاشقانه پایدار هستند، در مقایسه با افرادی که مجرد هستند، پایین می‌آید. آنها تأکید می‌کنند که این مسئله نه فقط با بالاتر رفتن سن شرکای زندگی بلکه با بهبود و پیشرفت رابطه عاشقانه بیشتر قابل مشاهده است و به نظر می‌رسد مستقل از سن، افراد با تداوم روابطشان، کمتر اضطراب طرد شدن از طرف شریک عشقی خود را تجربه می‌کنند.

فردوسی براساس پژوهشی که انجام داده است و بررسی چندین پژوهش مشابه می‌نویسد در روابط زناشویی، کیفیت روابط زناشویی و سبک‌های دل‌بستگی قدرت پیش‌بینی نگرش به خیانت زناشویی را دارا هستند. بر اساس دسترسی‌پذیری، پاسخگویی و همدلی طلبی در زندگی زناشویی، شریک زندگی می‌تواند به فردی حامی و محافظت‌کننده تبدیل شود و عضو دیگر یعنی همسر در زندگی احساس آرامش و تسکین یابنده کند که این امر می‌تواند نیازهای روانی، عاطفی و جنسی زوجین را در کانون خانواده برآورده سازد. بر این اساس منطقی به نظر می‌رسد که رفتار دل‌بستگی در روابط زناشویی نقش تبیین‌کننده‌ای در نگرش به خیانت زناشویی زنان متأهل داشته باشد. همچنین دوال، لمبرت، اسلاتر، پاند، دکمن، فینکل و فینچام (۸) در تبیین نقش پیش‌بینی‌کننده سبک‌های دل‌بستگی بر نگرش به خیانت زناشویی در زنان متأهل می‌نویسند که افراد با دل‌بستگی ناایمن نگرش سهل‌تری نسبت به خیانت زناشویی دارند و توجه سوگیرانه بیشتری به همسران جایگزین جذاب دارند. آنها با شرکای جدید روابط مثبت‌تری را برقرار می‌کنند و زمان بیشتری را درگیر خیانت زناشویی می‌شوند.

یکی از ابزارهای استاندارد سنجش سبک‌های دل‌بستگی، پرسشنامه‌ای است که توسط هازن و شیو تهیه شده است. این پرسشنامه ۱۵ سؤال و سه زیررده‌مقیاس شامل سبک دل‌بستگی ایمن، ناایمن دوسوگرایی

² Anxiety

¹ Avoidance

۴. گردآوری اطلاعات لازم هر یک از مطالعات: فهرست اطلاعاتی که از مطالعات مذکور استخراج شده، شامل موارد زیر است: اطلاعات عمومی (نام نویسنده(ها)، سال انتشار، جامعه آماری)، اطلاعات مربوط به متغیرهای پژوهش (ضریب همبستگی و سطح معنی‌داری) و حجم نمونه.

۵. محاسبه اندازه اثر: اطلاعات جمع‌آوری شده در نرم‌افزار **Comprehensive Meta-Analysis** وارد شدند و محاسبات آماری فراتحلیل انجام شد.

یافته‌ها

روش اصلی فراتحلیل مبتنی بر ترکیب نتایج است که معمولاً پس از تبدیل آماره‌ها به شاخص (R) و برآورد اندازه اثر مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ خلاصه اطلاعات پیمایش‌هایی که رابطه بین سبک دل‌بستگی و گرایش به روابط فرازشویی را بررسی کرده‌اند و نتایج فراتحلیل آنها در جداول آماری ذیل آمده‌اند.

بودند. منابعی که برای گردآوری تحقیقات انجام شده در زمینه روابط فرازشویی به آن‌ها مراجعه شد، عبارت بودند از: وبسایت پایگاه اطلاعات علمی ایران^۱، وبسایت بانک اطلاعات نشریات کشور^۲، وبسایت پایگاه مجلات تخصصی نور^۳، پایگاه پایان‌نامه‌های کشور^۴، و مرجع مقالات کنفرانس‌های ایران^۵، در این مرحله ۶۵ سند پژوهشی که روابط فرازشویی یکی از متغیرهای مورد بررسی آنها بود، جمع‌آوری شدند.

۳. غربال مطالعات و گزینش مطالعات مناسب: تحقیقات کیفی، تحقیقات با گروه آزمایش، تحقیقاتی که متغیر وابسته آنها تعهد زناشویی بود، کنار گذاشته شدند. تعداد تحقیقات پیمایش که از آزمون‌های آماری رگرسیون یا تحلیل واریانس استفاده کرده بودند نیز کمتر از ده مورد بودند و کنار گذاشته شدند، در پایان ده سند پژوهشی که تاثیر سبک‌های دل‌بستگی بر گرایش به روابط فرازشویی را به روش پیمایش و با ابزار پرسشنامه‌ی استاندارد نگرش به خیانت زناشویی (واتلی) و سبک‌های دل‌بستگی (هازن و شیور) و آزمون آماری همبستگی پیرسون می‌سنجیدند و از لحاظ روایی و پایایی اعتبار لازم را داشتند، باقی ماندند.

جدول ۱. خلاصه اطلاعات مربوط به پژوهش‌های مربوط به سبک دل‌بستگی ایمن

ردیف	متغیر ملاک	حجم نمونه	سال انتشار پژوهش	پژوهشگران	محل انجام تحقیق	آماره مورد استفاده	میزان همبستگی
۱.		۶۵۰	۱۴۰۰	بختیاری و همکاران	تهران	R	نامعنادار
۲.		۱۵۲	۱۳۹۹	وجدانی، کرمی و احمدی	تهران	R	-۰/۷۲۵
۳.		۲۰۰	۱۳۹۸	حسن میرزا مرادی	تهران	R	-۰/۳۶۰
۴.	سبک دل‌بستگی ایمن و گرایش به روابط زناشویی	۱۰۳	۱۳۹۷	سیما فردوسی	تهران	R	-۰/۸۱۱
۵.		۱۵۰	۱۳۹۷	نوری، حقی و بهاری فر	اردبیل	R	-۰/۴۳۳
۶.		۲۸۶	۱۳۹۶	رمضانی ملکردی	رشت	R	-۰/۲۲
۷.		۱۴۰	۱۳۹۶	عاطفه شهید	رشت	R	-۰/۴۶۱
۸.		۶۰۰	۱۳۹۵	حجت خواه، محمدی و ولدییگی	کرمانشاه	R	-۰/۱۲۳
۹.		۳۷۵	۱۳۹۵	رضوانی زاده و اسلانی کتولی	تهران	R	-۰/۸۳۲
۱۰.		۱۴۱	۱۳۹۱	عبدی و همکاران	فضای مجازی	R	-۰/۶۳۰

جدول ۲. خلاصه اطلاعات فراتحلیل پژوهش‌های مربوط به سبک دل‌بستگی ایمن

ردیف	محقق و سال	اندازه اثر ^۱	حد پائین	حد بالا	Z-Value	P-Value
۱	بختیاری و همکاران ۱۴۰۰	۰/۰۰۰	-۰/۱۵۴	۰/۱۵۴	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
۲	وجدانی، کرمی و احمدی ۱۳۹۹	-۲/۰۹۵	-۲/۵۵۹	-۱/۶۳۱	-۸/۸۵۰	۰/۰۰۰
۳	حسن میرزا مرادی ۱۳۹۸	-۰/۷۶۹	-۱/۰۶۷	-۰/۴۷۱	-۵/۰۵۳	۰/۰۰۰
۴	سیما فردوسی ۱۳۹۷	-۲/۷۵۲	-۳/۴۲۰	-۲/۰۸۳	-۸/۰۶۹	۰/۰۰۰
۵	نوری، حقی و بهاری فر ۱۳۹۷	-۰/۹۵۶	-۱/۳۱۳	-۰/۵۹۹	-۵/۲۵۰	۰/۰۰۰
۶	رمضانی ملکردی ۱۳۹۶	-۰/۴۵۰	-۰/۶۸۸	-۰/۲۱۲	-۳/۷۰۱	۰/۰۰۰

^۴ Irandoc

^۵ Civilica

^۶ Effect measure: Hedge's g

^۱ SID

^۲ Magiran

^۳ Noormags

۰/۰۰۰	-۴/۲۱۴	-۰/۴۱۱	-۱/۱۲۵	-۰/۷۶۸	عاطفه شهید ۱۳۹۶	۷
۰/۰۰۳	-۳/۰۰۵	-۰/۰۸۶	-۰/۴۰۹	-۰/۲۴۸	حجت خواه، محمدی و ولدبگی ۱۳۹۵	۸
۰/۰۰۰	۱۶/۰۴۷	-۲/۶۲۸	-۳/۳۵۹	-۲/۹۹۳	رضوانی زاده و اسلانی کتولی ۱۳۹۵	۹
۰/۰۰۰	۷/۴۰۱	-۱/۱۸۶	-۲/۰۴۱	-۱/۶۱۴	عبدی و همکاران ۱۳۹۱	۱۰
۰/۰۰۰	-۱۴/۱۱۶	-۰/۵۱۵	-۰/۶۸۱	-۰/۵۹۸	اثرات ترکیبی ثابت	
۰/۰۰۰	-۴/۴۰۰	-۰/۶۸۵	-۱/۷۸۷	-۱/۲۳۶	اثرات ترکیبی تصادفی	

ولدبگی (-۰/۲۴۸) می باشد. با توجه به مقدار Z به دست آمده از آزمون احتمال ترکیب داده ها که همگی دارای سطوح معناداری هستند، فرضیه همبستگی سبک دلستگی ایمن و گرایش به روابط فرازناشویی در تمام تحقیقات در سطح معناداری ۰/۰۱ تایید می شود.

با توجه به نتایج حاصل از جدول شماره ۲ می توان گفت در ۹ مطالعه مورد بررسی رابطه بین سبک دلستگی ایمن و گرایش به روابط فرازناشویی معنادار و معکوس است و بیشترین میزان اندازه اثر مربوط به مطالعه رضوانی زاده و اسلانی کتولی (-۲/۹۹۳) و کمترین میزان اندازه اثر مربوط به مطالعه حجت خواه، محمدی و

جدول ۳. خلاصه اطلاعات پژوهش های مربوط به سبک دلستگی ناایمن اجتنابی

ردیف	متغیر ملاک	حجم نمونه	سال انتشار پژوهش	پژوهشگران	محل انجام تحقیق	آماره مورد استفاده	میزان همبستگی
۱	سبک دلستگی ناایمن اجتنابی و گرایش به حیثیات زناشویی	۶۵۰	۱۴۰۰	بختیاری و همکاران	تهران	R	۰/۱۸۲
۲		۱۵۲	۱۳۹۹	وجدانی، کرمی و احمدی	تهران	R	۰/۷۴۹
۳		۲۰۰	۱۳۹۸	حسن میرزا مرادی	تهران	R	۰/۲۵۰
۴		۱۰۳	۱۳۹۷	سیما فردوسی	تهران	R	۰/۵۷۴
۵		۱۵۰	۱۳۹۷	نوری، حقی و بهاری فر	اردبیل	R	۰/۳۴۹
۶		۲۸۶	۱۳۹۶	رمضانی ملکردی و اسدی	رشت	R	۰/۳۳۰
۷		۱۴۰	۱۳۹۶	عاطفه شهید	رشت	R	۰/۳۹۳
۸		۶۰۰	۱۳۹۵	حجت خواه، محمدی و ولدبگی	کرمانشاه	R	نامعنادار
۹		۳۷۵	۱۳۹۵	رضوانی زاده و اسلانی کتولی	تهران	R	۰/۷۴۶
۱۰		۱۴۱	۱۳۹۱	عبدی و همکاران	فضای مجازی	R	۰/۸۸۶

جدول ۴. خلاصه اطلاعات فراتحلیل پژوهش های مربوط به سبک دلستگی ناایمن اجتنابی

ردیف	محقق و سال	اندازه اثر ^۱	حد پائین	حد بالا	Z-Value	P-Value
۱	بختیاری و همکاران ۱۴۰۰	۰/۳۷۰	۰/۵۵۴	۰/۷۱۹	۴/۶۲۹	۰/۰۰۰
۲	وجدانی، کرمی و احمدی ۱۳۹۹	۲/۲۵۰	۱/۷۶۷	۲/۷۳۲	۹/۱۴۳	۰/۰۰۰
۳	حسن میرزا مرادی ۱۳۹۸	۰/۵۱۴	-۰/۲۲۷	۰/۸۰۲	۳/۵۰۹	۰/۰۰۰
۴	سیما فردوسی ۱۳۹۷	۱/۳۹۱	-۰/۹۱۴	۱/۸۶۹	۵/۷۱۱	۰/۰۰۰
۵	نوری، حقی و بهاری فر ۱۳۹۷	۰/۷۴۱	-۰/۳۹۸	۱/۰۸۴	۴/۲۳۱	۰/۰۰۰
۶	رمضانی ملکردی ۱۳۹۶	۰/۶۹۷	-۰/۴۵۱	۰/۹۴۴	۵/۵۵۱	۰/۰۰۰
۷	عاطفه شهید ۱۳۹۶	۰/۸۵۰	-۰/۴۸۸	۱/۲۱۲	۴/۶۰۰	۰/۰۰۰
۸	حجت خواه، محمدی و ولدبگی ۱۳۹۵	۰/۰۰۰	-۰/۰۸۲	-۰/۱۶۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
۹	رضوانی زاده و اسلانی کتولی ۱۳۹۵	۲/۲۳۶	۱/۹۳۱	۲/۵۴۰	۱۴/۳۸۸	۰/۰۰۰
۱۰	عبدی و همکاران ۱۳۹۱	۳/۸۰۱	-۰/۲۱۳	۰/۵۲۶	۱۰/۴۰۸	۰/۰۰۰
	اثرات ترکیبی ثابت	۰/۶۳۷	۰/۵۵۴	۱۵/۰۷۳		۰/۰۰۰
	اثرات ترکیبی تصادفی	۱/۲۳۸	۰/۷۲۳	۴/۷۱۲		۰/۰۰۰

^۱ Effect measure: Hedge's g

در ۱۰ مطالعه مورد بررسی یک مطالعه فاقد ضریب همبستگی بود. از بررسی ۹ مطالعه رابطه بین سبک دل بستگی نایمن و گرایش به روابط فرازنشویی معنادار و مثبت است و بیشترین میزان اندازه اثر مربوط به مطالعه عبدی و همکاران (۳/۸۰۱) و کمترین میزان اندازه اثر مربوط به مطالعه بختیاری و همکاران (۰/۳۷۰) است. با توجه

به مقدار Z به دست آمده از آزمون احتمال ترکیب داده ها که همگی دارای سطوح معناداری هستند، فرضیه همبستگی سبک دل بستگی نایمن و گرایش به روابط فرازنشویی در تمام تحقیقات در سطح معناداری ۰/۰۱ تایید می شود.

جدول ۵. خلاصه اطلاعات پژوهش های مربوط به سبک دل بستگی نایمن دوسوگرا

ردیف	متغیر ملاک	حجم نمونه	سال انتشار پژوهش	پژوهشگران	محل انجام تحقیق	آماره مورد استفاده	میزان همبستگی
۱.	سبک دل بستگی نایمن دوسوگرا و گرایش به چسبندگی زناشویی	۶۵۰	۱۴۰۰	بختیاری و همکاران	تهران	R	۰/۱۵۲
۲.		۱۵۲	۱۳۹۹	وجدانی، کرمی و احمدی	تهران	R	۰/۱۸۹
۳.		۲۰۰	۱۳۹۸	حسن میرزا مرادی	تهران	R	۰/۸۰۵
۴.		۱۰۳	۱۳۹۷	سیما فردوسی	تهران	R	۰/۸۰۵
۵.		۱۵۰	۱۳۹۷	نوری، حقی و بهاری فر	اردبیل	R	۰/۳۷۰
۶.		۲۸۶	۱۳۹۶	رمضانی ملکردی و اسدی	رشت	R	محاسبه نشده
۷.		۱۴۰	۱۳۹۶	عاطفه شهیاد	رشت	R	۰/۳۹۳
۸.		۶۰۰	۱۳۹۵	حجت خواه، محمدی و ولدبگی	کرمانشاه	R	۰/۲۶۸
۹.		۳۷۵	۱۳۹۵	رضوانی زاده و اسلانی کنولی	تهران	R	۰/۶۱۷
۱۰.		۱۴۱	۱۳۹۱	عبدی و همکاران	فضای مجازی	R	۰/۵۱۹

جدول ۶. خلاصه اطلاعات فراتحلیل پژوهش های مربوط به سبک دل بستگی نایمن دوسوگرا

ردیف	محقق و سال	اندازه اثر	حد پائین	حد بالا	Z-Value	P-Value
۱	بختیاری و همکاران ۱۴۰۰	۰/۳۰۷	۰/۱۵۱	۰/۴۶۳	۳/۸۶۶	۰/۰۰۰
۲	وجدانی، کرمی و احمدی ۱۳۹۹	۰/۳۸۳	۰/۰۵۸	۰/۷۰۸	۱/۳۰۷	۰/۰۲۱
۳	حسن میرزا مرادی ۱۳۹۸	۲/۷۰۳	۲/۲۲۴	۳/۱۷۲	۱۱/۲۹۹	۰/۰۰۰
۴	سیما فردوسی ۱۳۹۷	۲/۶۹۳	۲/۰۳۴	۳/۱۷۲	۱۱/۲۹۹	۰/۰۰۰
۵	نوری، حقی و بهاری فر ۱۳۹۷	۰/۷۹۲	۰/۴۴۶	۱/۱۳۹	۴/۴۸۶	۰/۰۰۰
۶	رمضانی ملکردی ۱۳۹۶	۰/۰۰۰	-۰/۲۳۲	۰/۲۳۲	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
۷	عاطفه شهیاد ۱۳۹۶	۰/۸۵۰	۰/۴۸۸	۱/۲۱۲	۴/۶۰۰	۰/۰۰۰
۸	حجت خواه، محمدی و ولدبگی ۱۳۹۵	۰/۵۵۶	۰/۳۸۹	۰/۷۲۲	۶/۵۴۸	۰/۰۰۰
۹	رضوانی زاده و اسلانی کنولی ۱۳۹۵	۱/۵۶۵	۱/۳۰۷	۱/۸۲۳	۱۱/۹۰۰	۰/۰۰۰
۱۰	عبدی و همکاران ۱۳۹۱	۱/۲۰۱	۰/۸۱۴	۱/۵۸۹	۶/۰۷۳	۰/۰۰۰
	اثرات ترکیبی ثابت	۰/۶۶۴	۰/۵۸۲	۰/۷۴۶	۱۵/۹۳۱	۰/۰۰۰
	اثرات ترکیبی تصادفی	۱/۰۶۳	۰/۶۳۶	۱/۴۹۱	۴/۸۶۳	۰/۰۰۰

با توجه به نتایج حاصل از جدول شماره ۶ در ۱۰ مطالعه مورد بررسی یک مطالعه فاقد ضریب همبستگی بود. می توان گفت در ۹ مطالعه مورد بررسی رابطه بین سبک دل بستگی نایمن دوسوگرا و گرایش به روابط فرازنشویی معنادار و مثبت می باشد و بیشترین میزان اندازه اثر مربوط به مطالعه حسن میرزامرادی (۲/۷۰۳) و کمترین میزان اندازه اثر مربوط به مطالعه بختیاری و همکاران (۰/۳۰۷) است. با توجه به مقدار Z به دست آمده از آزمون احتمال ترکیب داده ها که همگی دارای سطوح معناداری هستند، فرضیه همبستگی سبک دل بستگی نایمن دوسوگرا و گرایش به روابط فرازنشویی در تمام تحقیقات در سطح معناداری ۰/۰۱ تایید می شود.

در فراتحلیل ارائه یک تصویر کلی از نتایج یک اقدام پژوهشی حتی اثرات اندک و غیرمعنادار نیز می تواند نقش داشته باشد. ترکیب اندازه های اثر نیز با دو مدل اثرات ثابت (Fixed) و اثرات تصادفی (Random) امکان پذیر است. در مدل ثابت فرض بر این است که مطالعات تحت بررسی در یک اندازه اثر حقیقی مشترک، سهم هستند و تفاوت های اندازه اثر واقعی تنها ناشی از خطای نمونه برداری است. در این مدل می توان به این پرسش پاسخ داد که آیا کاربردی در مطالعات موجود موثر بوده است یا نه؛ لیکن تعمیم آن به مطالعاتی جز آنها که در نمونه وجود دارد ممکن نیست. در مدل های تصادفی تفاوت اندازه های اثر تنها ناشی از خطای نمونه

(۱/۰۶۳) است که مقدار قوی را نشان می‌دهد. بر این اساس، تاثیر سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و دوسوگرا بر روابط فرازنشویی به طور مستقیم و سبک دلبستگی ایمن به طور معکوس و معنادار بر مبنای تحقیقات انجام شده در ایران تایید می‌شود.

References

- Ahmadi, Khodabakhsh, Zahra Akhavi, and Ali Akbar Rahimi, translator. 2013. Comprehensive book of couple therapy. By Michael Harvey. Tehran: Danje Publishing.
- Treas, J., & Giesen, D. (2000). Sexual infidelity among married and cohabiting Americans. *Journal of marriage and family*, 62(1), 48-60.
- Nazari, Ali Mohammad, Hassan Sahibdel, Javad Khodadadi, Masoud Asadi, and Kobri Namouran, translator. 2012. Written by Lin Yang, and Mark Yang. Tehran: Avai Noor Publishing House.
- Momeni Javaid, Mehravar, and Zahra Naderi Nobandangani. 2013. Extramarital relationships: causes, consequences, theory and treatment. Tehran: Shabahang.
- Fateh, Zahra and Jaleh Refahi, (2014) The causes of marital infidelity in Shiraz, Azad University, Marvdasht branch.
- Johnson, S. M. (2003). Attachment theory: A guide for couple's therapy. In S. M. Johnson & V. Whiffen (Eds.), *Attachment processes in couples and families* (pp. 103-123). New York: Guilford.
- Ferdowsi, Sima. 2017. Prediction of attitude towards marital infidelity based on attachment behavior in marital relationships, quality of marital relationships and attachment styles in married women. *Two quarterly journals of contemporary psychology* 13(2), 149-157.
- DeWall, C. N., Lambert, N. M., Slotter, E. B., Pond, R. S., Deckman, T., Finkel, E. J Fincham, F. D. (2011). So far away from one's partner, yet so close to romantic alternatives: Avoidant attachment, interest in alternatives, and infidelity. *Journal of*

برداری نیست بلکه ناشی از عامل‌های دیگری مانند خطای اندازه‌گیری و تفاوت‌های ذاتی بین مطالعات است. این رویکرد اگر چه نیرومندی کمتری نسبت به مدل اثرهای ثابت دارد اما اجازه تعمیم‌پذیری به مطالعاتی که در نمونه نیست را نیز می‌دهد، اگر واریانس اثرهای تصادفی به صورت معنی دار با واریانس برآورد (شرطی) تفاوت داشته باشد این امکان وجود دارد که مدل تصادفی بر مدل ثابت ارجح باشد (۱۲).

بررسی اندازه‌ی اثر کلی درباره رابطه‌ی همبستگی بین سبک‌های دلبستگی ایمن و روابط فرازنشویی برای ۱۰ مطالعه در مدل ثابت مطالعه سبک‌های دلبستگی ایمن ۰/۵۹۸- و در مدل تصادفی ۰/۲۳۶- است.

بررسی اندازه‌ی اثر کلی درباره رابطه‌ی همبستگی بین سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و روابط فرازنشویی برای ۱۰ مطالعه در مدل ثابت مطالعه سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی ۰/۶۳۷- و در مدل تصادفی ۱/۲۳۸ است.

بررسی اندازه‌ی اثر کلی درباره رابطه‌ی همبستگی بین سبک‌های دلبستگی ناایمن دوسوگرا و روابط فرازنشویی برای ۱۰ مطالعه در مدل ثابت مطالعه سبک‌های دلبستگی ناایمن دوسوگرا ۰/۶۶۴- و در مدل تصادفی ۱/۰۶۳- است.

نتیجه‌گیری

خیانت را نقض پیمان فرضی یا تعیین شده زوجین در مورد انحصارطلبی عاطفی و یا جنسی می‌دانند. در مورد چرایی و چگونگی درگیر شدن افراد در روابط فرازنشویی تحقیقات مختلفی به انجام رسیده و تاثیر عوامل روانی چون سبک‌های دلبستگی، صفات شخصیت و طرحواره ناسازگار اولیه بررسی شده‌اند اما نتایج تحقیقات درباره شدت تاثیر این عوامل روانی متفاوت است. هدف پژوهش حاضر، ترکیب کمی نتایج این پژوهش‌ها با استفاده از تکنیک فراتحلیل است. در این فراتحلیل، ده پژوهش واجد شرایط که طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ انجام شده‌اند، با نرم‌افزار CMA2 مورد بررسی قرار گرفتند. پژوهش‌های منتخب به روش پیمایشی و با به‌کارگیری ابزار پرسشنامه‌ی استاندارد سوالات نگرش به خیانت زناشویی (واتلی) و سبک‌های دلبستگی (هازن و شیور) و آزمون‌های آماری همبستگی پیرسون در جوامع آماری متفاوت در ایران به انجام رسیده‌اند.

در تفسیر اندازه اثر در صورتی که این مقدار ۰/۲ باشد اندازه اثر کم، ۰/۵ باشد اندازه اثر متوسط و اگر بالای ۰/۸ باشد، اندازه اثر زیاد را تایید می‌کند. (۱۲). در این تحقیق اندازه اثر ثابت سبک دلبستگی ایمن، ۰/۵۹۸- و دلبستگی ناایمن اجتنابی ۰/۶۳۷- و دلبستگی ناایمن دوسوگرا ۰/۶۶۴- است که مقدار قوی را نشان می‌دهد.

همچنین اگر اندازه همبستگی ۰/۱ باشد اندازه اثر کم، ۰/۲ اندازه اثر متوسط، و اگر میزان همبستگی ۰/۳ باشد اندازه اثر بالاست (۱۲). در مدل اثرات تصادفی اندازه اثر (Effect measure: Hedges g) مفاهیم سبک دلبستگی ایمن (۰/۲۳۶-); سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی (۱/۲۳۸) و سبک دلبستگی ناایمن دوسوگرا

Personality and Social Psychology, 101, 1302-1316.

9. Jones, J. D., Fraley, R. C., Ehrlich, K. B., Stern, J. A., Lejuez, C. W., Shaver, P. R., & Cassidy, J. (2018). Stability of attachment style in adolescence: An empirical test of alternative developmental processes. *Child development*, 89(3), 871-880.

10. Ajam, Ali Akbar. 2015. The effect of direct and indirect satellite training on marital conflict and attitude towards marital infidelity. *Studies of Islam and psychology*, 10th year, spring and summer 2015, number 18

11. Delavar, Ali. 2004. *Research method in psychology and educational sciences*. Tehran: Edition Publications.

12. Homan, Heydar Ali. 2018. *A practical guide to meta-analysis in scientific research*. Tehran: Side.